

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
privind controlul constituționalității art. 37 din
Legea bugetului pe anul 2001 nr. 1392-XIV din 30 noiembrie 2000*

Nr.33 din 19.06.2001

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.72/28 din 02.07.2001

* * *

* M.O., 2000, nr.160-162, art.1199.

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională în componența:

Victor PUȘCAȘ	- președinte
Mihai COTOROBAI	- judecător-raportor
Mircea IUGA	- judecător
Constantin LOZOVANU	- judecător
Dumitru PULBERE	- judecător
Elena SAFALERU	- judecător

cu participarea grefierului Corina Popa, reprezentantului permanent al Parlamentului la Curtea Constituțională Ion Creangă, în conformitate cu art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, art.4 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(1) lit.a), art.16 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul privind controlul constituționalității art.37 din Legea bugetului pe anul 2001.

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputatului în Parlament de legislatura a XIV-a Anatol Ciobanu, depusă la 29 ianuarie 2001 în conformitate cu art. 24, art. 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 38, art. 39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin decizia Curții Constituționale din 5 martie 2001 sesizarea a fost acceptată pentru examinare în fond și înscrisă în ordinea de zi.

În procesul examinării preliminare a sesizării Curtea Constituțională a dispus de punctele de vedere comunicate de Președintele Republicii Moldova, Parlament, Guvern, Ministerul Finanțelor.

Examinînd materialele dosarului, audiind informația prezentată de judecătorul-raportor, explicațiile reprezentantului Parlamentului, Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t :

1. Prin art.37 din Legea bugetului pe anul 2001 nr.1392-XIV, adoptată la 30 noiembrie 2000 (în continuare - Legea bugetului pe anul 2001), s-a stabilit că Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor și Fondurilor Nestatale de Pensii de pe lângă Ministerul Finanțelor își desfășoară activitatea pe principii de autofinanțare din contul cotizațiilor lunare, defalcate de către organizațiile de asigurări în proporție de 0,5% din suma primelor bruto de asigurare, încasate (calculate) la toate tipurile de asigurări, precum și veniturile realizate de la prestarea serviciilor cu plată și alte încasări.

În opinia autorului sesizării, plățile obligatorii, stabilite prin art.37 din Legea bugetului pe anul 2001 pentru întreținerea Inspectoratului, nu sînt prevăzute de Legea privind bazele sistemului

fiscal și de Codul fiscal și nu se atribuie la cheltuielile ordinare și necesare, achitate sau suportate de contribuabil pe parcursul anului fiscal, deducerea cărora se permite, conform art.24 din Codul fiscal, exclusiv în cadrul activității de întreprinzător.

Autorul sesizării solicită controlul constituționalității art.37 din Legea bugetului pe anul 2001 pentru motivul că prevederile acestuia contravin stipulărilor constituționale, potrivit cărora sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale, iar orice alte prestații sînt interzise cu excepția celor stabilite prin lege (art.58 alin.(2) și (3), art.132 alin.(2) din Constituție).

2. Potrivit art.54 alin.(1) din Legea nr.1508-XII din 15 iunie 1993 "Cu privire la asigurări"**, supravegherea activității de asigurare, garantarea protecției drepturilor și intereselor legitime ale asiguraților și asigurătorilor, respectării legislației privind asigurările sînt puse în sarcina Serviciului de stat pentru supravegherea asigurărilor de pe lîngă Ministerul Finanțelor.

** M.O., 1994, nr.5, art.53.

În conformitate cu Legea menționată, Guvernul, prin Hotărîrea nr.77 din 8 februarie 1996***, a aprobat Regulamentul, structura și personalul scriptic ale Serviciului de stat pentru supravegherea asigurărilor. Acest serviciu este o subdiviziune structurală a Ministerului Finanțelor, are statut de persoană juridică și atributele necesare pentru exercitarea activității sale. Structura și efectivul Serviciului se aprobă de către Guvern, iar cheltuielile pentru întreținerea Serviciului se finanțează din bugetul statului (pct. 1.4 și 5.1 din Regulamentul Serviciului).

*** M.O., 1996, nr.23-24, art.185.

Potrivit art.2, art.42 alin.(1) și (2), art.44 alin.(1) și (2) din Legea nr.329-XIV din 25 martie 1999 "Cu privire la fondurile nestatale de pensii"**** Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor și Fondurilor Nestatale de Pensii, înființat pe calea reorganizării Serviciului de stat pentru supravegherea asigurărilor, este un organ de specialitate pe lîngă Ministerul Finanțelor, care își desfășoară activitatea în conformitate cu Legea cu privire la asigurări și cu Legea cu privire la fondurile nestatale de pensii.

**** M.O., 1999, nr.87-89, art.423.

3. Curtea Constituțională a stabilit că de jure și de facto Serviciul de stat pentru supravegherea asigurărilor nu a fost reorganizat în Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor și Fondurilor Nestatale de Pensii, după cum se stipulează în art.42 din Legea cu privire la fondurile nestatale de pensii. În prezent supravegherea activității de asigurare în Republica Moldova este asigurată de Serviciul de stat pentru supravegherea asigurărilor, organizarea și funcționarea căruia sînt reglementate de Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.77 din 8 februarie 1996. Conform Regulamentului, cheltuielile pentru întreținerea Serviciului atît în anul 2000, cît și în anul 2001 se finanțează din bugetul statului.

Astfel, prevederile art.37 din Legea bugetului pe anul 2001 nu se execută, deoarece, de fapt, lipsește subiectul juridic pentru întreținerea căruia organizațiile de asigurări au fost obligate să transfere cotizații lunare în modul și în proporțiile stabilite.

4. Principiile generale de impozitare în Republica Moldova și de

stabilire a obiectului impunerii sînt prevăzute de Legea nr. 1198-XII din 17 noiembrie 1992 "Privind bazele sistemului fiscal"* cu modificările și completările ulterioare și de Codul fiscal, adoptat la 24 aprilie 1997 (Legea nr. 1163-XIII)* * cu modificările și completările ulterioare. Sistemul fiscal al Republicii Moldova reprezintă totalitatea impozitelor și taxelor, a principiilor, formelor și metodelor de stabilire, modificare și anulare a acestora, prevăzute de Codul fiscal, precum și totalitatea măsurilor ce asigură achitarea lor (art. 1 și 2 Cod fiscal).

* M.O., 1999, nr. 133-134, art. 654.

** M.O., 1997, nr. 62, art. 522.

Potrivit art. 6 din Codul fiscal, impozitul este o plată obligatorie cu titlu gratuit, care nu ține de efectuarea unor acțiuni determinate și concrete de către organul împuternicit sau de către persoana cu funcții de răspundere a acestuia pentru sau în raport cu contribuabilul care a achitat această plată. Taxa este o plată obligatorie cu titlu gratuit, care nu este impozit. Alte plăți efectuate în limitele relațiilor reglementate de legislația nefiscală nu fac parte din categoria plăților obligatorii, denumite impozite și taxe. Sistemul impozitelor și taxelor generale de stat include: impozitul pe venit, taxa pe valoarea adăugată, accizele, impozitul privat, taxa vamală, taxele percepute în fondul rutier.

Impozitele și taxele generale de stat și locale, potrivit art. 7 din Codul fiscal, se stabilesc, se modifică sau se anulează exclusiv prin modificarea sau completarea acestui Cod.

Bazîndu-se pe prevederile menționate din legislația fiscală, Curtea Constituțională relevă că cotizațiile lunare, defalcate conform art. 37 din Legea bugetului pe anul 2001 de către organizațiile de asigurări în modul și în proporție stabilite de această normă, reprezintă plăți care nu se încadrează în totalitatea impozitelor și taxelor prevăzute de sistemul fiscal al Republicii Moldova.

Curtea Constituțională relevă că defalcările, stabilite pentru organizațiile de asigurări prin art. 37 din Legea bugetului pe anul 2001, nu pot fi deduse în baza art. 24 din Codul fiscal, întrucît art. 37 nu prevede expres o astfel de posibilitate. Or, deducerea cheltuielilor ordinare și necesare, achitate sau suportate de contribuabil pe parcursul anului fiscal, se permite, potrivit art. 24 din Codul fiscal, exclusiv în cadrul activității de întreprinzător. Cheltuielile suportate de organizațiile de asigurări pentru întreținerea Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor și Fondurilor Nestatale de Pensii nu se referă nemijlocit la desfășurarea activității de întreprinzător și, prin urmare, nu pot fi considerate drept cheltuieli ordinare și necesare aferente activității de asigurare.

Totodată, este de menționat că noțiunea de cheltuieli ordinare și necesare nu este reglementată de Codul fiscal sau de alte legi fiscale. Interpretarea (explicarea) prevederilor acestui cod și a altor acte normative, adoptate în conformitate cu acesta, este competența autorității care le-a adoptat, dacă actul respectiv nu prevede altfel.

În virtutea celor menționate Curtea Constituțională reține că prevederile art. 37 din Legea bugetului pe anul 2001 contravin art. 132 din Constituție, care stipulează că impozitele, taxele și orice alte venituri ale bugetului de stat și ale bugetului asigurărilor sociale de stat, ale bugetelor raioanelor, orașelor și satelor se stabilesc, conform legii, de organele reprezentative respective. Orice alte prestări sînt interzise.

Pentru motivele arătate, în temeiul art.140 din Constituție, art.26

din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.62 lit.a) din Codul
jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. Declară neconstituționale prevederile art. 37 din Legea bugetului
pe anul 2001 nr.1392-XIV din 30 noiembrie 2000.

2. Prezenta Hotărîre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei
căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în
"Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Victor PUȘCAȘ

Chișinău, 19 iunie 2001.
Nr. 33.